

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/94/2012
Identifikačné číslo spisu:	2011200041
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:2011200041.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: M. D., nar. XX.XX.XXXX., bytom F., M., XXX XX H., Česká republika, zast. B. D., obč. zástupcom s adresou F. M., XXX XX H., Česká republika, proti odporcovi: Obvodný pozemkový úrad v Trnave, so sídlom Vajanského č. 2, 917 01 Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v reštitučnom konaní, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 05. marca 2012 č. k. 44Sp/5/2011-26, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 05. marca 2012 č. k. 44Sp/5/2011-26 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: K2010/00674 zo dňa 07. decembra 2010 (č.l. 3) odporca ako prvostupňový správny orgán príslušný v zmysle § 5 zákona č. 330/91 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov podľa ustanovenia § 46 a § 64 ods. 3 zákona č. 71/67 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (Správny poriadok) v spojení s § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 229/1991 Zb.“) rozhodol, že navrhovateľ nespĺňa podmienky § 4 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb., nie je oprávnenou osobou.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k

pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

2. Pri svojom rozhodnutí odporca vychádzal z toho, že navrhovateľ si dňa 14.12.1991 podal na Pozemkovom úrade v Trnave žiadosť o vydanie nehnuteľností v k.ú. K. parc. č. 2/1, 5/1, 212/1, 1094 a 1095, 1097/1, 1098, 1447, 1453 až 1457, 1459 až 1461, 1470/1, 1475, 1476, 1478 až 1480, 1481/1, 1481/2, 1532 a 1533/1.

Jednalo sa o nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát na základe rozhodnutia Ministerstva zemедělství č. 11.328/1948-IX/R-12 vydaného dňa 10.12.1948 podľa zákona č. 142/1947 Sb. v znení zákona č. 44/1948 Sb.

3. Dňa 21.07.1992 Poľnohospodárske družstvo Hlohovec ako povinná osoba uzatvorila s navrhovateľom dohodu o vydaní nehnuteľnosti a táto dohoda bola schválená Pozemkovým úradom v Trnave dňa 15.10.1992. Predmetom tejto dohody však neboli nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke (ďalej „PKV“) č. 1005 pre k.ú. K. parc. č. 2/1 a 5/1. V roku 2007 sa navrhovateľ obrátil na odporcu na doriešenie reštitučného nároku v súvislosti s týmito pozemkami.

4. V priebehu správneho konania odporca zistil z dostupných dokumentov, že navrhovateľ nebol v čase prechodu vlastníctva hore uvedených pozemkov, t.j. parc. č. 2/1 a 5/1 zapísaných v PKV č. 1005 vlastníkom týchto pozemkov, ale takto zapísaným vlastníkom bol pán V. C.. Preto rozhodol, že navrhovateľ nie je oprávnenou osobou v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb.

Podľa § 4 ods. 2 predvetie zák. č. 229/1991 Zb. platí, že ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ dňa 30.12.2010 opravný prostriedok z 21.12.2010 (formálne označený ako Odvolaní proti rozhodnutí), v ktorom uviedol, že všetky nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom reštitúcie, teda aj parc. č. 2/1 a 5/1 v k.ú. K. boli pôvodne zapísané na vlastníka J. Z.. Následne, od roku 1926 sa stal vlastníkom týchto nehnuteľností jeho otec M. D.. V roku 1935 predmetné parcely zdedil navrhovateľ spolu s P. D., Q. D. a V. D..

6. V rokoch 1948 až 1949 došlo k vyvlastneniu celého majetku rodiny D., a preto navrhovateľ požaduje vrátenie zhabaných nehnuteľností. Na preukázanie toho, že v čase prechodu nehnuteľností na štát bol navrhovateľ spoločne s ostatnými dedičmi vlastními predmetných nehnuteľností zaslal krajskému súdu doklady, a to zoznam parciel v katastrálnom území, zoznam zbytkových statkov, legendy zbytkových statkov, stanovenie prídellovej ceny, zoznam parciel zemедělského majetku, doklad o zaplatení prídellovej ceny statku zo dňa 26.07.1947, pozemnoknižnú žiadosť, kópiu obecných svedectiev, dopisy zo Štátneho okresného archívu v Trnave, rozhodnutie o ponechaní v celosti zo dňa 04.02.1949 a návrh na konfiškáciu.

Podľa názoru navrhovateľa je z týchto listín jednoznačne preukázané, že vlastníkom nehnuteľností bol jeho otec M. D.. Poprel, že by akýmkoľvek spôsobom došlo k prechodu vlastníctva pozemkov na V. C., ktorý je v súčasnej dobe zapísaný ako vlastník v PKV č. 1005.

7. Z vyjadrenia odporcu zo dňa 24.01.2011 vyplýva, že správny orgán sa zaoberal uplatneným nárokom P. a M. D., pričom vychádzal najmä z dohody o vydaní nehnuteľností podpísanou medzi povinnou osobou Poľnohospodárskym družstvom Hlohovec a M. D., ako aj ďalšími dokladmi predloženými navrhovateľom, pričom zistil, že z týchto dokladov nevyplýva, že by M. D. bol v čase prechodu vlastníctva parciel č. 2/1 a 5/1 v k.ú. K. (o ktorých nebolo v dohode o vydaní rozhodnuté) ich vlastníkom. Preto rozhodol, že M. D. nie je oprávnenou osobou na uplatnenie reštitučného nároku.

B)

8. Krajský súd vec prejednal na pojednávaní konanom dňa 05.03.2012 v zmysle § 2501 a nasl. O.s.p., pričom zistil, že odvolanie navrhovateľa nie je v zmysle nižších záverov dôvodné.

9. Na uvedenom pojednávaní splnomocnený zástupca navrhovateľa uviedol, že sa pridrižiava svojho návrhu a dáva do pozornosti súdu doklad Okresného súdu v Hlohovci č.d. 88/49, z ktorého podľa názoru navrhovateľa je spochybnený zápis V. C. do pozemnoknižnej vložky.

Krajský súd s odkazom na ustanovenia § 244 ods. 1, 2 a 3 a § 2501 ods. 1 a 2 O.s.p., § 4 ods. 1 a 2 a § 6 ods. 1 písm. b) zák. č.229/1991 Zb. pri preskúvaní napadnutého rozhodnutia vychádzal z toho, že navrhovateľ si uplatnil reštitučný nárok v čase účinnosti zák. č. 229/1991 Zb., pričom časť reštitučného nároku bola vyriešená dohodou medzi povinnou osobou a oprávnenou osobou. Predmetom tejto dohody však neboli všetky nehnuteľnosti, ktoré navrhovateľ žiadal vydať.

Podľa § 6 ods. 1 písm. b) zák. č.229/1991 Zb. oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme.

10. Krajský súd zistil, že na základe dodatočnej žiadosti navrhovateľa si odporca zabezpečil prostredníctvom Štátneho archívu v Bratislave doklady, ktoré sa týkali reštitučného nároku, preskúmal všetky doklady predložené navrhovateľom, pričom zistil, že predmetné nehnuteľnosti boli do r. 1925 vo vlastníctve grófa Z.. Následne z pozemnoknižnej vložky bolo zistené, že nehnuteľnosti - parc. č. 2/1 a 5/1 prešli do vlastníctva pána V. C. v celosti a tento ich mal vo vlastníctve až do doby ich prechodu do vlastníctva štátu.

11. Na základe takto zisteného skutkového stavu, s ktorým sa krajský súd stotožnil, následne krajský súd prijal záver, že navrhovateľovi sa v priebehu celého konania nepodarilo preukázať, že by predmetné parcely boli v čase prechodu ich vlastníctva na štát vo vlastníctve jeho otca, resp. jeho. Predložené doklady, medzi ktorými bol aj spomínaný doklad na pojednávaní č. 88/49 nepreukazujú, že by M. D. bol vlastníkom parc. č. 2/1 a 5/1 v k.ú. K., keď tieto boli vyvlastnené.

Z predloženého dokladu č.d. 88/49 vydaného Okresným súdom v Hlohovci dňa 21.12.1948 vyplýva, že uvedený súd zamietol návrh V. C. s odôvodnením, že menovaný nie je uvedený v pozemnoknižných vložkách ako vlastník. Na týchto vložkách je uvedený ako vlastník Dr. M. Z.. Z tohto dokumentu, v ktorom nie je špecifikované, o aké pozemnoknižné vložky ide, t.j. že nie sú špecifikované ani nehnuteľnosti, ktoré by nemali byť vo vlastníctve V. C., nie je preukázané, že by boli vo vlastníctve navrhovateľa resp. jeho právneho predchodcu.

12. Uvedený záver krajský súd vyhodnotil v tom duchu, že odporca správne vychádzal zo skutočnosti, že vlastníkom nehnuteľností je osoba, ktorá je zapísaná v katastri nehnuteľností, pokiaľ sa nedokáže opak.

13. Podľa názoru súdu odporca v dostatočnej miere vyhodnotil všetky predložené doklady a dokumenty, navyše poučil v predchádzajúcom správnom konaní navrhovateľa, že pokiaľ spochybňuje vlastníctvo pána V. C. k nehnuteľnostiam parc. č. 2/1 a 5/1 v k.ú. K., musí sa so svojim nárokom na určenie vlastníctva obrátiť na súd.

V tomto smere krajský súd označil postup správneho orgánu za štandardný. Podľa konajúceho krajského súdu navrhovateľ mohol a mal svoj vlastnícky nárok uplatňovať civilnou žalobou, pričom správny orgán by potom mohol zvoliť postup podľa § 29 ods. 1 Správneho poriadku a prerušiť správne konanie ohľadne reštitučného nároku navrhovateľa až do vyriešenia predbežnej otázky, ktorou bolo otázka vlastníctva nehnuteľností v čase ich prechodu na štát.

III.

Odvolanie navrhovateľa/stanoviská

A)

14. Vo včas podanom odvolaní z 27.03.2012 (č.l. 31 v spojení s č.l. 34) po doplnení zo 07. mája 2012

(v zmysle uznesenia krajského súdu z 24.04.2012) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ poukázal na to, že krajský súd nedostatočne vyhodnotil predložené dôkazy, z ktorých je navrhovateľovi zrejme, že v čase vyvlastnenia (rok 1949), bol navrhovateľ vlastníkom predmetných pozemku. V súvislosti s uvedeným navrhovateľ odkázal opätovne na rozsudok Okresného súdu v Hlohovci, ktorý pôvodný zápis z 09.02.1948 o vlastníctve pozemku pánom V. C. dňa 21.12.1948 zamietol a následne mal byť zápis pozemku na pána V. C. zrušený.

15. Ďalej navrhovateľ iba už požadoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil a súčasne vyslovil, že navrhovateľa uznáva za oprávnenú osobu.

B)

16. Z vyjadrenia odporcu z 30.05.2012 (č.l. 18) vyplýva, že nakoľko navrhovateľ vo svojom odvolaní nepredložil žiadne nové doklady alebo informácie, preto odporca trvá na svojom pôvodnom stanovisku a žiada rozsudok krajského súdu potvrdiť.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po neverejnej porade senátu jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že podanie odvolania nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vydaný v súlade so zákonom, a preto ho podľa § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. ako vecne správny vo výroku z nasledovných dôvodov potvrdil.

18. Najvyšší súd upozorňuje, že podstatou súdneho odvolania, ako aj opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľ domáha preskúmania rozhodnutia odporcu, je skutková otázka, či bola riadne zistená osoba vlastníka pozemkov dotknutých reštitučnou žiadosťou navrhovateľa. Práve tento právny rámec vymedzuje aj potrebné medze skutkového zistenia.

19. Predovšetkým po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody).

20. Z obsahu odvolania navrhovateľa vyplýva, že jediným a zásadným odvolacím dôvodom (viď § 212 O.s.p.) je opakované tvrdenie navrhovateľa, že skutkové zistenie o vlastníctve dotknutých nehnuteľností pánom V. C. v čase vyvlastnenia je spochybnené rozsudkom Okresného súdu v Hlohovci, ktorý pôvodný zápis z 09.02.1948 o vlastníctve pozemku dňa 21.12.1948 zamietol a následne mal byť zápis pozemku na pána V. C. zrušený. Uvedenú skutočnosť však odporca nerozporuje. Rozpor v prejednávanej veci je podľa Najvyššieho súdu iba v identifikácii osoby, ktorá by mala byť v

čase vyvlastnenia nárokových pozemkov (t.j. 1949) ich vlastníkom. Navrhovateľ tvrdí, že vlastníckmi boli dedičia P., Q., V. D. a navrhovateľ z titulu predchádzajúceho vlastníctva ich otca, t.j. M. D. st.

21. Navrhovateľ v tejto súvislosti odkazuje na rozhodnutie Okresného súdu v Hlohovci z 21.12.1948, č.j. 88/49, ktoré sa však ani v pripojenom administratívnom ani v jeho prílohách k odvolaniu nenachádza. Naopak pripojil k svojmu odvolaniu (č.l. 43) vo fotokópii uznesenie uvedeného súdu, ale s dátumom zo 14. mája 1948, ktorý potvrdzuje argumentáciu odporcu, že za majiteľa pozemkov bol súdom určený iba pán V. C..

22. Najvyšší súd vo svojej judikatúre konštantne potvrdzuje, že je celkom jednoznačné nielen vzhľadom k historickému, ale aj k právnomu hodnoteniu minulosti (najmä vzhľadom k zákonu č. 125/1996 Z.z. a zákonu č. 553/2002 Z.z.), že v období od 25. februára 1948 až do konca roku 1989 dochádzalo k vedomému alebo hrubému porušovaniu základných princípov demokratického právneho štátu, medzinárodných zmlúv, ako aj zákonnosti na viacerých úsekoch aplikácie práva, k výskytu neprimeranej tvrdosti v používaní represie proti nositeľom iných názorov, k cieľavedomému ničeniu tradičných hodnôt európskej civilizácie, národných a náboženských práv, k zničeniu tradičných princípov vlastníckeho práva, a to prostredníctvom prenasledovania alebo hrozbou perzekúcie voči nim samotným i rodinám a blízkym. Toto obdobie je súhrne označované ako obdobie neslobody.

23. Avšak toto hodnotenie uvedeného obdobia nemôže spochybniť všetky akty štátnej moci v tom duchu, že k nim v súčasnosti súd nemá prihliadnuť. Preto pokiaľ navrhovateľ nepredložil dôkazný prostriedok, ktorý by potvrdil jeho argumentáciu o právnom nástupníctve vo vlastníckom práve k požadovaným pozemkom, musel Najvyšší súd vyhodnotiť jeho odvoláciu námietku ako nedôvodnú.

V.

24. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľa a stanoviska odporcu Najvyšší súd s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

25. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný navrhovateľ má právo na náhradu trov tohto konania, čo však v prejednávanej veci nenastalo.

26. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava reštitučných konaní je najmä spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).